

CAUWELAERT, August van, letterkundige (Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek 31 december 1885 - Antwerpen 4 juli 1945).

Zoon van een welgestelde boer uit het Payottenland en broer van Frans van Cauwelaert; studeerde van 1898 tot 1905 aan het klein seminarie te Hoogstraten en daarna tot 1911 rechten te Leuven. Op 9 september 1911 begon hij zijn stage als advocaat bij meester H. Lebon te Antwerpen. In 1914 meldde hij zich als vrijwilliger bij het Belgisch leger, kreeg zijn opleiding te Bayeux in Nor-

mandië en kwam in maart 1915 op het front aan. Op 7 april 1916 levensgevaarlijk gewond nabij Passendale, werd hij verpleegd te Hoogstade en op 27 september door zijn broer Frans voor herstel naar Cannes meegenomen. Na zijn genezing werd hij lid van een werwingscommissie in Bordeaux en, in juli 1918, naar Nederland gestuurd van een passenbureau. Op 6 augustus 1919 werd hij vrederechter in Kontich, op 31 mei 1922 rechter bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen, op 19 september 1927 voorzitter van de Politie-rechtbank aldaar.

Reeds in Hoogstraten onderging Van Cauwelaert de invloed van Vlaamsgezinde leraren zoals A. Walgrave, Th. Spaeninx en K. de Wals. Te Leuven was hij actief in *Met Tijd en Vlijt*, dat in 1909 zijn bundel *Verzen I* uitgaf, en in de tijdschriften *De Keikop*, *De Student* en *Ons Leven*; van 17 tot 19 februari 1912 fungeerde hij er nog als voorzitter van het derde Grootnederlandsch Studentencongres, nadat hij de Leuvense studenten had doen toetreden tot het in 1910 op het eerste Grootnederlandsch Studentencongres te Antwerpen gestichte en hoofdzakelijk vrijzinnig georiënteerde Algemeen Nederlandsch Studentenverbond. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij een geliefd officier; in mei 1915 werd hij voorzitter van de in zijn bataljon opgerichte Vlaamse studiekring. Hij werkte mee aan *De Belgische Standaard* – met mejuffrouw Belpaire zou hij zijn leven lang innig bevriend blijven – en aan *Vrij België*, het blad van zijn broer; zijn voorgenomen opneming in de raad van beheer van het eerstgenoemde blad kon ten gevolge van zijn verwonding en evacuatie geen doorgang vinden. Ontstemd over de houding van de Belgische regering in ballingschap tegenover de Vlaamse frontsoldaten, schreef hij in oktober 1917 het gedicht *Voor onze Regeering*, dat eindigt met de verzen: „Eerst krijgen de Rijnlandsche schurken hun loon, dan drijven we op 't dansen van trommel en fluit, de schaamtlooze Heeren van Havere er uit”. In 1920 huwde hij met Marie de Vriendt, dochter van Juliaan en zuster van Samuel. Na reeds voor de oorlog van nabij betrokken te zijn geweest bij de redactie van de tijdschriften *De Lelie* en *Vlaamsche Arbeid*, richtte hij in april 1919 *Het Vlaamsche Land* op, tegelijk weekblad, uitgeverij en boekhandel. Van 1924 tot 1945 leidde hij het tijdschrift *Dietsche Warande en Belfort*, in brede humane geest. In 1930 werd hij corresponderend en in 1937 werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde; zijn eerste lezing (1931) ging onder de titel *Daar hapert iets*, over de verhouding Vlaanderen-Nederland, die hij onbevredigend achtte; in dat verband beval hij Vlaanderen „zelfkritiek naar binnen en zelfrespect naar buiten” aan. In 1938 werd hij aangesteld tot lid van de Nederlandsche Cultuurraad. Hij was ook nationaal bestuurslid en Antwerps voorzitter van *IJzerstichting* en lid van het Comité van de Bedevaarten naar de IJzer.

Van zijn scheppend werk mag hier de roman *Het*

Licht achter den Heuvel (1929) genoemd worden, literair overschaduwd door de bekroonde roman Harry (1935), doch in historisch opzicht belangwekkender door de schildering van de na-oorlogse atmosfeer in de Vlaamse dorpen, waar de terugkerende frontsoldaten de gevestigde orde aantasten, en zijn dichtbundel Lieder en Daad (1918), gedichten over de oorlog, over zijn verwonding en over de liefde tot zijn latere vrouw. Verder werden zijn verhalen uit zijn rechtersloopbaan (Vertellen in Toga, 1935, en En de Rechter vertelt opnieuw, 1944) en zijn Verzen van het Leven en de Overvaart (1940) bekend.

LITERATUUR: *Het derde Groot-Nederlandsch Studentencongres te Leuven 17-19 Februari*, in *Neerlandia* (april 1912); - *In Memoriam August van Cauwelaert*, in *Dietsche Warande en Belfort* (november 1945); - J. Rombouts, *August van Cauwelaert, en zijn tijd* (1951); - *Herdenking van August van Cauwelaert en inwijding van het monument op het graf van de dichter op zaterdag 16 juni 1951* (1951); - G. Walschap, *August van Cauwelaert* (1959); - M. Gijsen, *August van Cauwelaert* (1968).

LUDO SIMONS